

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:

SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.

A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 28.— K. negyedévre 7.— K.
félévre 14.— K. egy hónapra 2.40 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal:

SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.

A kiadóhivatal telefonja: 81.

Szeged, 1917.

VI. évfolyam, 15. szám.

Szombat, január 20.

LEGUJABB.

PÉTERVÁR: (Hivatalos.) Cári ukáz a birodalmi tanács és a дума egybehívását január 25-ikéről február 27-ikére halasztotta. Ezt a rendszabályt illetékes helyről azzal okolják meg, hogy a kormányváltás miatt huzamosabb időt vesznek igénybe a megelőző kabinet által hátrahagyott, haladéktalanul megoldásra váró kérdések elintézésére. (M. T. I.)

KOPENHÁGA: A Politiken szenzációs táviratot kapott Stockholmból. Eszerint Oroszországból érkezett utasok azt mondják, hogy a belső politikai viszonyok az orosz birodalomban válságosabbak, mint 1915 nyarán voltak. Az országban a legutóbbi kormányváltás folytán az elkésredés kítőroben van. A jelenlegi kormányt nem akarják elismerni és a hadsereg is, a mely a kudarcokért a hadvezetőséget okozza, az ellenzékhez csatlakozott. Beszélnek katonai forradalom lehetőségéről és felbukkant az a terv is, hogy Miklós, vagy Mihály nagyherceget kikiáltják cárnak. Az ellenzék mindenképen azon van, hogy megakadályozza az idő előtti forradalmat. A дума megnyitásakor az ellenzék és a kormány között éles összetűzés várható.

BERLIN: A Lokalanzeiger jelentése szerint a bajor trónörökös a következő nyilatkozatot tette a hadihelyzetről:

— Ha a harcok a Sommenál újból megkezdődnek, akkor az angolok látni fogják, hogy a németek még erőteljesebb ellenállást tudnak kifejtetni, mint azelőtt.

MÜNCHEN: Londonban a Daily Mail egy cikke óriási feltűnést keltett. Kussel volt miniszter és ismert író megállapítja, hogy néhány hónap óta Angliában a németgyűlölet következtében még a lojális körökben is republikánus mozgalom kapott lábra. Ellenrendszabályként követelik, hogy a walesi herceg ne vegyen nőül külföldi hercegnőt, csakis angolt.

BERLIN: A Vossische Zeitung jelenti Washingtonból: A békebarát Bryan újból hajlandó az amerikai külügyi hivatal államtitkárságát átvenni és Wilson már ki is békült vele.

LUGANO: Legközelebb rendelet fog megjelenni, mely minden vasutijegy kiadását megszünteti. A rendelet a csapatszállítások sürgős lebonyolításával van összefüggésben.

Meghiusult ellenséges támadások a Susita- és Casinu-völgy között.

— A rigai fronton és Volhíniában ismét csökkent a harci tevékenység. — Mackensen hadcsoportjánál a helyzet változatlan. —

BUDAPEST, január 19. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az ellenség tegnap délután heves támadásokat intézett a Susita- és Casinu-völgy közötti állásaink ellen, amelyek tüzelésünkben meghiusultak. Volhíniában ismét csökkent a harci tevékenység.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, január 19. A nagy főhadiszállás jelenti: Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala: Az utóbbi napokban

megélenkült harci tevékenység ismét el-
lanyhult.

József főherceg vezérezredes harcvonala: A Susita-völgytől északra, Marasti környékén magaslati állásaink ellen intézett támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett meghiusultak.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: A helyzet változatlan.

Macedon arcvonala: Egy angol század előretörését Szeresz ellen könnyű szerrel visszavertük.

LUDENDORFF, első főszállásmester.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Csapataink sikeres vállalkozása az olasz előállítások ellen.

— Négy tisztet, 120 főnyi legénységet és egy gépfegyvert szállítottak be. —

BUDAPEST, január 19. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A Karszt-arcvonala északi szakaszán csapataink az ellenséges előállítások ellen irányuló sikeres vállalkozásokkal négy tisztet és 120 főnyi le-

génységet szállítottak be hadifogolyként és egy géppuskát zsákmányoltak.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Járőrharcok a nyugati fronton.

BERLIN, január 19. A nagy főhadiszállás jelenti: A nyugati harctéren járőreink több helyen sikeres vállalkozásokat hajtottak végre.

LUDENDORFF, első főszállásmester.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Heves ágyuharc Macedóniában.

SZÓFIA. A bolgár vezérkar jelenti január 19-ikén: Macedóniai front: Csak bizonyos frontszakaszon volt tüzéses tüz, a mely az éjszaka beálltával Tarnovo falu közelében, Bitolától északnyugatra különösen hevessé vált.

Román front: Tüzéses és puskatüz a Duna mindkét partján Isaccea és Mohmudie között.

BUDAPEST, január 19. (Közli a mi-

niszterelnöki sajtóosztály.) Délkeleti harctér: Lényeges esemény nem történt.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Galac erődeit támadjuk.

BASEL, január 19. A Baseler Nachrichten jelenti Pétervárról: Az Alsó-Dunánál a központi hatalmak csapatai erős lökéseink dacára már Galac erődkörzetét támadják.

Esti német hivatalos jelentés.

BERLIN. A Wolff-ügynökség jelenti 19-ikén este: Egyik harcvonatról sem jelentettek eddig különösebb eseményt.

16 ellenséges repülőgépet lőtt le.

Berlin, január 19. A Bölske-csoporthoz tartozó Richthofer bárónak, a 16-ik ellenséges repülőgép lelövése alkalmából a császár a pour le mérite-rendjelet adományozta.

Mese a számláról.

Régmúlt hanyag és bűnös dolgok kísértetei jártak vissza csüttörtökön a közgyűlési teremben. Temetni kellett volna a 72.000 koronába került légszeszgyári pör egész kinos ügyét, amikor a főispán és utána a polgármester az előzmények olyan fázisaiba világított be, amelyekről eddig édes-keveset hallottunk.

Tessék elgondolni: a tanács végzéssel értesíti a légszeszgyárat, hogy a fogyasztott villamos áramot a jövőben nem árammérő, hanem fénymérő, vagyis a tényleg fogyasztott mennyiség szerint fizeti. A vállalat ezt a helyes és jogos elhatározást tudomásul veszi, amit ékesen bizonyít az, hogy nyolc hónapon át a közvilágításban fogyasztott villamos áramot a fénymérés szerint számlázta. A kilencedik hónapban a légszeszgyár ismét az árammérés, tehát a jóval drágább tarifa szerint számlázott és az a mérnök, akinek a számlát a fizetés előtt revideálni, tehát a kifizetésre jóváhagyni kellett, nem emelt óvást ez ellen az eljárás ellen. A számlát átengedte, átengedte a következő hónapokban is éveken át, míg valaki a „tévedést“ véletlenül észre nem vette. De akkor már későn volt. A légszeszgyár került jogaiba és a pört, amelyet a várossal ebben az ügyben folytatott, megnyerte.

Nem kutatjuk, hogy a légszeszgyár pont a kilencedik hónapban miért számlázott ismét a régi, a városra sérelmes módon. Ezt a taktikázást minden esetre fel kell jegyezni, mert nem helyes eljárás az olyan vállalatot, amely a vele szerződéses viszonyban levő várossal jóban akar lenni. Annál behatóbban kell érdeklődnünk az után, hogy mi történt azzal a mérnök ural, aki hivatali kötelességeinek ilyen hanyag és fölületes végzésével ezt a nagy kárt okozta a városnak. Tanúságtételre hívunk fel minden tisztességes és gondos kereskedőt: tűrné-e öt percig üzletében, vagy irodájában azt az embert, aki így végzi a dolgát? Ki kell mondani nyersen: ez csak a közigazgatásban lehet. Annak a mérnök urnak a haja szála sem görbült meg.

Igaz, hogy Somogyi polgármester vizsgálta az ügyet. De mutathat-e fel eredményeket ez a kései vizsgálat? Az a tanácsnok, aki akkor ennek az ügynek előadója volt, már halott. A mérnök eltávozott a város szolgálatából. Megkerülhetnek-e az elveszett akták, ki és hol olvas rá arra a mérnökre, aki a várost ebbe a helyzetbe juttatta?

Szerintünk mégis egyetlen elv a helyes: ha csak kis reménysugár van arra, hogy világosságot lehet deríteni erre az ügyre, fiatalos erővel és a legnagyobb nehézségekkel is megbirkózni kész munkakedvvel neki kell fektüdni. Mindig a legelső között voltunk, ha azért kellett harcolni, hogy a tisztviselő minél jobb ellátást, minél nyugalmasabb, biztosabb és méltóságosabb létet kapjon. Teljes joggal kívánta és kívánja ezzel szemben a közönség a jó közigazgatást, a városát fejlesztő alkotó munkát, az alaposságot és a becsületes megbízhatóságot. Bizonyos határig értjük, ha nem akarunk valakit mindjárt a keresztre feszíteni. A könnyű kiengesztelésnek eddigi stílusa azonban nem virágozhat tovább. A tisztviselőnek is vannak érdekei, de vannak a városnak és a közönségnek is.

Példát kell statuálni. Látni kell mindenkinek, hogy a fegyelem megbonthatatlan, hogy szankciója is van annak a kívánságnak, amely szerint a köztisztviselő a közjó megértő, alapos, buzgó és fáradhatatlan szolgálja legyen.

A közönség ma még reméli, hogy a polgármester energikus tud lenni az őrtállás legelső helyén, hogy a közgyűlésben lesz ezentúl annyi bátorság, hogy könnyelműségeket és fölületességeket szemben levonja a végső következtetést.

Oroszország különbékét akart kötni Bulgáriával.

Berlin, január 19. Az *Utro Russkij* értesítése szerint az orosz kormány ajánlatot tett Bulgáriának, hogy területeket enged át Macenóniából és Dobrudzsából, ha különbékét köt. Természetesen Oroszországnak minden erre vonatkozó kísérlete eredménytelen maradt. Állítólag hasonló ajánlatot tett Oroszország Törökországnak is.

Az új orosz miniszterelnök nyilatkozata.

Stockholm, január 19. *Galicyn* herceg, az új orosz miniszterelnök a *Novoje Vremja* egyik munkatársának politikai nyilatkozatot tett.

A miniszterelnök kijelentette, hogy ki nevezése meglepetésszerűen érte és hogy tudatában van, milyen nehéz feladatra vállalkozott. Szeretné a nagy feladatokat úgy megoldani, hogy biztosíthassa a rendes belső viszonyokat és hogy a hadsereg háta mögött rendezett állapotok jöjjenek létre. Ennek érdekében minden erejét latba veti. A kormány programjára nézve azt mondotta, hogy még nem volt ideje határozott programot kidolgozni, de annyit elmondhat, hogy minden tekintetben a legszigorúbb tárgyilagosság fogja vezetni és ezért személyes szimpátia vagy antipátia sohasem irányítja.

A miniszterelnök azután áttért a belső politikai helyzetre és óvatos szavakkal jutatta kifejezésre reakciós érzületét. Előbb megállapította, hogy a дума közreműködésére okvetlenül szüksége van és hogy enélkül nem tudja feladatait megoldani, de arra nézve már nem akart nyilatkozni, hogy hogyan akarja ezt az együttműködést megvalósítani. Hangsúlyozta, hogy a mostani viszonyok között az együttműködés igen nehéz, de véleménye szerint az akadályokat jóakarattal és hazafias érzülettel el lehet hárítani. Oroszország törvényhozó testületei nélkül nem láthatja el a közszükségleteket és ezért kötelességének és legfontosabb feladatának tartja az állami rend zavartalan fentartását.

A kormány az államrend terén semmiféle olyan kísérletezésekre nem vállalkozhatik, amelyek rendszerváltozást jelentenek, mert ily lépésnek csak a teljes dezorganizáció lehetne a következménye. A kormány respektálni fogja a дума interpellációs jogát, meg fogja hallgatni azokat, de a kormány nem maradhatna közömbös oly jelenségekkel szemben, aminek nemrég a dumában előfordultak.

Hasonlóképpen nyilatkozott *Galicyn* az oroszországi polgári szervezetekről. Ezzel különösen a zemsztvó-szövetségre és a városok szövetségére célzott. Elismerte a szövetségek jelentőségét, de hozzátette, hogy jelentőségüknek csak addig van jogosultsága, amíg „kitűzött feladataik határai között maradnak.“

Nikolajevics nagyherceg súlyos beteg

Rotterdam, január 19. Pétervári jelentés szerint Nikolajevics Miklós nagyherceg Tiflisben tüdőgyulladásban megbetegedett. Állapota aggasztó.

A német munkásság a legvégsőig vesz részt a küzdelemben.

Berlin, január 19. A német szocialista szakszervezetek főbizottsága levelet intézett *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellárhoz, amelyben többek közt ez áll:

Excellenciád 1916 december 12-ikén a birodalmi gyűlésen bejelentette Németország békeajánlatát, amelyet a német munkások teljes mértékben helyeseltek. Ellenségeink azonban a békeajánlatra tett válasziggyézkükben visszautasították a felajánlott békejobbot és az amerikai elnökhöz intézett jegyzékükben olyan hadicélokot jelöltek meg, amelyek csak Németország teljes veresége után érhetők el. Az antant értelmetlen követeléseit csak ama feltevés mellett támaszthatta, hogy Németország katonai és gazdasági ereje megtört. Hogy katonai erőnk rendületlen, azt a hadihelyzet tényei mellett nem is kell megvitatni. De Németország gazdasági ereje sem merült ki. Annak tudatában, hogy országunk és lakosságunk létéről van szó, a dolgozó nép elhatározta, hogy erejének legvégső fokig való megfeszítésével vesz részt a küzdelemben.

Szakadás a német szocialista pártban.

Berlin, január 19. A német szociáldemokrata párt belső ellentétei az utóbbi napokban nagyon kiélesedtek. A párt kisebbsége, a szociáldemokrata munkaközösség január 7-iki konferenciáján elhatározta, hogy az egész országban szervezkedik. Erre a szociáldemokrata többség, tegnapi gyűlésén szintén behatóan tanácskozott a szervezkedés kérdéseiről. *Ebert* másodelnök hosszabb beszédet mondott, melyben elsősorban is azt hangsúlyozta, hogy most már senki sem kétkelhetik, hogy Németország tiszta védelmi háborút folytat. A munkaközösség hívei nyíltan elárulták széthúzó törekvéseiket és ezért ki kellene őket zárni a pártból.

A vitában néhány szónok közvetítő indítványt tett, de végül is 29 szavazattal 10 ellen határozati javaslatot fogadtak el, a melyben élesen elítélik az ellenzéknek a pártra nézve ártalmas üzelmeit, mert a mostani nehéz politikai helyzetben minden elvtársnak szigorúan meg kell őriznie a fegyeelmet, és miután az ellenzék a pártot fel akarja dúlni, az ellenzék a pártból ki kell zárni.

Ezzel a határozattal a német szociáldemokrata párt egysége felbomlik és valószínű, hogy a vidéki szervezetekben is súlyos belső harcok lesznek.

A Deutschland harmadik útja Amerikába.

Berlin, január 19. A *Lokalanzeiger*-nek jelentik Rotterdamból: A kopenhágai *Kolding Avis* értesítése szerint a Deutschland tengeralattjáró kifutott a brémai kikötőből és Amerika felé vette útját. Ugyanez a lap jelenti, hogy a Bremen nem sülyedt el, hanem azért maradt távol hazájától, hogy az ocean egy részén a német tengeralattjárók operációit megkönnyítse.

A második Möve-eset.

BERLIN, január 19. A Wolff-ügynökség jelenti: 1916 december 31-ikén a 4600 tonna Janovdale angol gőzöst, mint zsákmányt bevitték a roine-mündei kikötőbe. A gőzösn 16 főből álló német kőbzmányi parancsnokság alatt volt 469 fogoly; nevezetesen egy norvég és 7 angol gőzös legénysége, melyeket egyik segédcirkálónk az Atlanti-oceánon feltartóztatott. A feltartóztatott hajók rakománya legnagyobb részt hadianyag volt, amely Amerikából érkezett ellenségeink részére szóló rendeltetéssel. Tartalmazott ezen kívül nagymennyiségű élelmiszert is, többek közt 6000 tonna búzát és 2000 tonna lisztet. A beszállított Janovdale gőzösn 117 teherautomobil, egy személyszállító automobil, 6300 láda puskatöltény, 30.000 göngyöleg drótsövény, 3300 tonna ércfém, azonkívül sok hus, szalonna és kolbász volt.

A feltartóztatott hajók legénysége sorában 103 semleges állampolgár is volt, a kiket épúgy mint az ellenséges állampolgárokat, hadifogságba szállítottunk, amennyiben felfegyverzett ellenséges gőzösökön váltak szolgálatot. A kőbzmányi parancsnokság vezetője Badevic tiszthelyettes volt.

A Janovdale zsákmányként való be-

szállítását eddig katonai okokból titokban kellett tartani. Ezek az okok, miután az angol admirális január 17-iki nyilatkozata megjelent, elestek. Figyelemre méltó, hogy az angol hadügyi hivatal csak akkor határozta el magát arra, hogy a már hosszabb idő óta ismert veszteségeket az angol közönséggel tudassa, mikor a Hudson Maru zsákmányolt japán hajónak egy brazil kikötőbe való beérkezésével semleges külföld előtt ezek ismeretessé váltak.

Amsterdam, január 19. Az e hó 18-iki londoni lapok részletesen foglalkoznak azzal a veszteséggel, amelyeket az új Möwe portyáz útjában okozott. Az ismeretlen német segédcirkáló bravuros teljesítményei felujtják az Appam és Möwe emlékéit. Néhány napig azon fáradoztak az antantlapok, hogy a hajóvesztéseket, mint meg lehetőségek csekélyeket tüntessék fel, mert állítólag a Möwe sokkal nagyobb zsákmányt ejtett. Egyidejűleg mentik az admirális azzal, hogy a cirkálóutakat meg nem akadályozhatja, mivel csaknem lehetetlen egyes hajókat a széles óceánon felkutatni. Archibald Hurd azt közli a Daily Telegraphban, hogy az angol cirkáló flotta naponként nyolcvan hajót tartóztat fel és kutat át.

A főispán elrendelte Szegeden a harmadik rekvirálást.

(Saját tudósítónktól.) Pénteki számában közölte a *Délmagyarország*, hogy báró Kürthy Lajos, az Országos Közélemezési Hivatal elnöke újabb, szigorú távirati rendeletet intézett, Somogyi Szilveszter polgármesterhez, amelyben utasítja, hogy a másodszori rekvirálás minimális eredményére való tekintettel a rekvirálást harmadszor is ismételje meg. Az Országos Közélemezési Hivatal elnöke tudvalevőleg ötszáz vagonban állapította meg azt a mennyiséget, a melyet Szegednek be kell szállítani. Ebből mindössze kilencven vagon folyt be, tehát egy ötöde sem a követelt mennyiségnek. Báró Kürthy azonban — mint azt első rendeletében hangsúlyozta is — nem elégszik meg kevesebb mennyiség beszolgáltatásával. Ezért utasította most a polgármestert, alkit egyébként ismét személyileg kíván felelőssé tenni a beszolgáltatásért, a rekvirálás megismétlésére. Ezzel kapcsolatban megkérdeztük a polgármester urat, aki kijelentette, hogy az egész város területére nem rendel el az újabb rekvirálást, csak egyes kerületekben ismételteti meg; az ellenőrzéseket azonban állandóan tovább folytatják.

A rekvirálások ügyében most újabb fordulat történt. Báró Kürthy Lajos távirati megkeresést intézett Szeged főispáni hivatalához a harmadszori rekvirálás elrendelése ügyében. Dr. Cicatricis Lajos főispán csütörtökön este kapta meg ezt a táviratot és nyomban el is rendelte a harmadik rekvirálást, amelynek lefolytatásával megbizta dr. Szalay József rendőrfőkapitányt és felhívta a pénzügyigazgatóságot, hogy a pénzügyőröket rendelje ki a rekviráláshoz.

Dr. Szalay József főkapitány, aki tehát a harmadik rekvirálást intézni fogja, a kö-

vetkezőket mondta munkatársunknak:

— Tény, hogy a főispán ur önméltóságától utasítást kaptam, hogy — egyelőre az Alsótanyán — kezdjem meg a rendelkezésemre álló erővel a rekvirálást. Ugyancsak utasítást kapott a pénzügyigazgatóság is a rekvirálásnak pénzügyörökkel való fogantatására. Így két rekviráló-bizottság alakult, amelyek egyikét *Ferenczy* Mátyás tiszteletbeli rendőralkapitány, a másikat pedig *Szöke* pénzügyőri biztos vezeti. A rekviráló bizottságok feladata most már felkutatni, hogy egyeseknél nincs-e elrejtett gabonakészlet és megszámlálni az egyes termelőket, hogy hová tették a készletet? A termelők ugyanis tudvalevőleg csak vásárlási igazolványok alapján adhatták el terményeiket. Az alsótanyai központban működő *Sas* Lajos tiszteletbeli rendőralkapitány utasítást kapott, hogy a rekvirálás ilyen fogantatása körül szükséges adatokat a bizottságok rendelkezésére bocsássa.

Amint a főkapitány nyilatkozata mutatja, a főispán által elrendelt harmadszori rekvirálás már azon a nyomon halad, amely leginkább vezethet eredményre: a termelők megszámlatásával, hogy mit csináltak készletükkel, elérhetjük azt az eredményt, hogy megtudjuk, hová tüntek el a készletek? Azt mondják ugyanis, hogy igen sok vásárlás történt vásárlási igazolványok nélkül.

Nagyon érdekes az a nyilatkozat, amelyet egy nagy gazdaság tulajdonosa tett a *Délmagyarország* munkatársának arról, hová tünt el az a 410 vagon különbözet, amely a cséplési eredmény és a rekvirálások során beszolgáltatott gabonaneműek között mutatkozik. A nyilatkozat a következő:

— Bizonyos, hogy Kürthy bárónak az

a követelése, amely szerint Szeged területéről 500 vagon gabonanemű beszolgáltatását kívánja, túlzott. A termés eltűnt mennyiségének igen tekintélyes része tulajdonképpen meg sem volt. A cséplési eredményt ugyanis nem lehet föltétel nélkül elfogadni a követelések alapjául. A való helyzet az, hogy a gabonaneműek a nagy esőzések következtében erősen gazosak voltak. A kicséplés gabona magolásakor mintegy husz százalék aljbuza, konkoly maradt vissza. A számítás reális volta tehát máris csökkent husz százalékkal. Ezen kívül részben azért, mert a gazdák siettek, hogy a cséplőgépet megkapassák és inkább nedvesen cséplették gabonájukat, részben pedig, mert a keresztbe rakott gabona több helyen megázott, jóval súlyosabb volt a kicséplés, mint az ezután következő időben, mikor a gabona száradni kezdett. Ez az ok is néhány százalék különbséget jelent. Bizonyos, hogy igen sok volt az olyan gazda is, aki termése egy részét a maximumális áron felül, vásárlási igazolvány nélkül adta el, különösen a kukoricánál. Saját jószágai etetésére pedig a rozst használta fel. Ezen kívül pedig akadtak olyan kisgazdák is, akik a korpahiány miatt etették meg jószágaikkal gabonájuk egy részét. Az egér és vízkárak vetésfoltozására is felment 5—8 százalék. Ezek és még több ehhez hasonló ok azok, amik labilissá teszik az Országos Közélemezési Hivatal követeléseinek helyes voltát. Az egész összesen ugyanis mintegy 30—40 százalék különbséget tesz ki a cséplési eredmény és a tényleges eredmény között.

A Vörös Kereszt ügye.

(Saját tudósítónktól.) A Vörös Kereszt szegedi választmányának ügykezelése dolgában elrendelt vizsgálat *Somogyi* Szilveszter polgármester döntésével rövidesen lekerül most már a napirendről. A vizsgálat befejezése óta megérkezett Kassáról a polgármesterhez a jelentés az ott működött szegedi osztag működéséről.

Ugy tudjuk, hogy a vizsgálat eredményeképp a következőket állapította meg a polgármester: Az újszegedi kórházban, a kassai osztagnál és kezdetben Szeged állomás betegnyugvójánál előfordultak kisebb és nagyobb szabálytalanságok, a gyűjtőperselyeket eleinte rendszertelenül kezelték, az ügyvitel más akcióknál is hagyott hátra kívánni valót. Ezzel szemben azokat a súlyos vádakat, amelyek hónapokon át keringtek gazdátlanul és amelyek szerint ép az egyesületi mozgalmakat intézők követtek volna el súlyos természetű visszaéléseket, a vizsgálat adatai megdöntötték. Abban is, hogy szabálytalanságok s rendszertelenségek történhettek, a kiküldött bizottsággal egyetértőleg hibásnak itéli a polgármester a tisztikar irányításra és ellenőrzésre hivatott tagjait, mert kézenfekvőnek látszik az a feltevés, hogy a vizsgálat során megállapított bajok sem fordultak volna elő, ha az irányítás egységes, tartós és közvetlen, az ellenőrzés állandó és hatályos lett volna.

A Vörös Kereszt öfelségének legfőbb felügyelete alatt áll, ép azért különleges helyzetet élvez. Ennek megfelelően a polgármester az összes vizsgálati iratokat a bud-

pesti központnak terjeszti fel. A vizsgálat eredménye bizonyára megnyugtatólag hat a közönségre, mert adataival ép a legsúlyosabb vádak nem nyertek beigazolást.

Utazás háborus problémák körül.

Egy olasz sorhajókapitány megállapításaiból.

Irta: Zsoldos Benő.

Dieső talián szövetségesünkkel vívott 20 hónapos háborunkban volt módunk szögről-végről megismerni egy alattomos, hitszegő nemzet természetrajzát. Tisztában vagyunk szándékai felől, tudjuk már, mi rejtett felénk küldött nyájas mosolya alatt a „szövetséges hűség” álarcával a béke boldogabb időszakában. Titkai nem lehetnek már előttünk az olaszoknak, — sajnos, nekünk is drága áldozatunkba került, míg megtanultuk, hogy kár volt oly szilárdan bízni a brigantik és lazzaronik azelőtti andalító hűségnyilatkozataiban.

Előttünk állván most már azok a fényes eredmények, melyeket a világhódító olasz rettenetes nekirugaszkodásoknak utána esékély husz hónap alatt kiszorított: megfelelő érdeklődéssel vettem a kezembe egy olasz sorhajókapitányt: Eugenio Bollati di Saint Pierre-nek „Nauticae Res” című könyvében* 8—10 évvel ezelőtt, tehát a mai háborút jóval megelőzően a hadviselés kérdéseit illető megállapításait. Közvetlen olasz vélemények: lássuk, mennyiben igazolta fejtegetéseit a mai világháború s mennyiben cáfolta ez reá a fejtegetéseire, melyeket most kényelmesen rá lehet olvasni szegény fejére, ha ugyan azóta nem nyugoszik valahol a tenger fenekén.

Bollati mindjárt az előszavában megállapítja a háború tulajdonképeni célját, amely nem egyéb, mint „saját akaratunk érvényesítése az ellenségnek”, — alapelve pedig „az ellenségnek a legrövidebb idő alatt és a legkisebb veszteséggel való megsemmisítése.” Hát hiszen minden készség meg volt a jó taliánban, hogy velünk szemben érvényesítse a saját szerény kívánságait, nem rajta mult, hogy ez az érvényesítés némiképen akadályokba ütközött. Istennek hála: volt szövetségesünk valahogyan messze talált esni a háború fenti alapelveinek a gyakorlati alkalmazhatóságától is, mert az ádáz ellenséget — a magyart és osztrákot — még mindig nem semmisítette meg, még husz hónap alatt sem, amely pedig — ugyebár — elég rövid idő, — no meg a „legkisebb veszteséggel” sem, amilyenből aligha kérne még ekkorát, amikor véres fejét tapogatja.

Igy állván a dolgok: meglehetősen érdekes, mit beszél Bollati uram arról a bizonyos szövetségestársi hűségről, mely a könyve megírásakor még teljes pompájában virágzott. Nem azért olasz, hogy még öntudatlanul is ne igyekeznék valahogyan igazolni a későbbi fejleményeket, teljes határozottsággal megállapítván, hogy „a ma még szövetséges, holnap ellenséggé lehet.” Álláspontja teljesen megfelel az olaszok későbbi politikájának, mert hiszen arról igyekezik meggyőzni bennünket, hogy a „szövetségeseket különben se túlságos optimizmussal ítéljük meg. A történelem számos oly szövetségesről tud példát, melyek nem lelkiismeretesen teljesítették kötelességüket, vagy ígéretüket a döntő pillanatban be nem váltották; hány szövetséget le is tagadtak, amidőn a háború szerencséje elfordult tőlük.” Bollatinak feltétlenül igaza van akkor, mikor e kérdésben — egyéb kapaszkodó híján — a történelemre hivatkozik, mert az életnek eme tanítómestere előtt — sajnos — nem egészen szokatlanok a nemzeti erkölcs

ilyetén megtévelyedéseinek szomorú példái, — de abban meg igazán nekünk van igazunk, mikor hangsúlyozni kívánjuk, hogy a még oly sokat keresztülélt történelem is aligha produkálhatta még valaha a szövetségestársi hűség sárbatiprásának akkora megdöbbentő esetét, mint amilyennek nekünk a világháborúban a Bollati uram tisztelt nemzete kedveskedett. Igen, talpraesetten hirdette már egy évtizeddel ezelőtt a „Nauticae Res” írója, hogy a ma még szövetséges, holnap ellenséggé lehet. Szakasztott így vedlett át nyájas talián szövetségesünk máról-holnapra a vele annyi jót tett osztrák-magyar monarchia legádázabb, legfogcsikorgatóbb ellenségévé.

Nyilvánvalóan csakis azért, hogy töle telhetőleg eleget tegyen a Bollati uram könyvének további lapjain olvasható annak a megállapításnak, mely szerint „csak egyféle hadászatot ismerjünk — bármilyen is a harc eszközei — minden tűnődés-tanakodás csak bizanzinizmus: „Győzni az ellenséget!” Nem egészen a makaróni-evők készségén mult, hogy mind e mai napig nem nyit alkalmunk közvetlen tapasztalásból megismerni azt az „egyféle hadászatot” s a gondviselésnek is akad valamelyes része abban, hogy az olasz tengerésztisztnek fenti harsányhangú megállapítása a jelen esetben, velünk szemben, bizony csak teória maradt. A minthogy a világháború mindent felforgató orkánja — sok minden más, eddig csalhatatlannak hitt elmélet elsőprérével — szép szerével rácafolta Bollatinak a következő elméleti megállapítására is: „A katonai tudomány és az ökonomia az idő és pénz tekintetében kívánja a háború lehető leggyorsabb eldőlését, de legalább is annak az effektusnak a biztos keresztülvitelét, hogy a legelőször felülkerekedő nemzet a győző is marad.” A katonai tudománynak és az ökonomiának ez a kívánsága ma már — tudjuk, látjuk, — irott malaszt csupán, — de ezzel egyetemben aztán a talián remények korai sirba dőlését is jelenti, melyek voltak olyan szerények 20 hónappal ezelőtt oda irányulni, hogy az olasz hadüzenet után két-három csekély hónap múlva a mi szépséges monarchiánkból csak a két csizma marad meg, egyébként pedig szőröstől-bőröstől fel-falatoz majd bennünket a jó gyomru s ránk olyan éhes olasz világhatalom. Azóta még mindig csikorgatja a fogát, de most már nem csupán az éhségnek miata, hanem bizonyos figyelmeztető fejbeverések és hát — kiporlások okából is.

Megmondja aztán Bollati di Saint-Pierre azt is nekünk, hogy a háborút hogyan kell befejezni. A gyakorlatban nyilván most is ugyanezt a tanítást fogja velünk szemben érvényesíteni az olasz hadi talentum. Bár a jó taliánok ma már fölöttébb sokat rágódnak azon a problémán, hogy hiszen a háborút könnyű megkezdeni, de befejezni??... Mert hát Bollati szerint „a háborút úgy kell befejezni, hogy az ellenséget kitartással üldözzük, minden előnyösen elérhető helyzetet a magunkévá tesszük, teljes erőnket központosítjuk, hogy az ellenséget szétverve, úgy megsemmisíthessük, hogy minden esetleges visszátámadásra képtelen legyen. Végre a háború aránylag a legcsekélyebb költségekkel gyorsan befejezendő volna.” Igen, ez az: a legcsekélyebb költségekkel és gyorsan, — de úgy, hogy azért az ellenség is a lehető legjogérnyesebben agyon legyen lapítva. Most is ezek az olasz álmok, melyeket máris oh mily könyörtelenül szerte cibált a durva való...

Mindezeknek utána kíváncsi voltam még arra, hogy Bollati, mint hivatásos tengerész, tiz esztendővel ezelőtt miként vélekedett a torpedók és tengeralattjárók irányában. — Épen olasz részről van meg ennek a kérdésnek nem közönséges érdekessége, — mikor egy, erejével s a tengeri hadviselés terén való legyőzhetlenségével kérkedő tengeri hatalomról van szó. „Bár a tapasztalat azt tanít-

ja, — mondja az olasz írónk, — hogy minél kisebb egy torpedójármű, annál sikeresebben kezelhető, ennek dacára, napról-napra nagyobbakat építenek. A torpedók folytonos tökéletesítésének eszméje csak hátrányára van a fegyvernemnek. Ennél még sokkal komplikáltabb fegyvernem a tengeralattjáró hajó (Unterseeboot). Ezt igen sokan a tengeri háború ideáljának tartják s ettől teszik függővé a tengerpartok biztosítását. Ez azonban téves felfogás, amelytől gyakran a legszomorubb következményeket lehetne várni.” — Mikor ezeket írta Bollati, aligha ötlött az eszébe, hogy valamikor mennyire igaza lesz. A mai világháborúban az olasz tengerészet a tengeralattjárók részéről csakugyan a legszomorubb következményeket tapasztalhatta és várhatta. És kérdezze csak meg a német tengerészeti hadvezetőséget: mennyiben bizonyult tévesnek az az álláspontja, mellyel a tengerpartok biztosítása s a blokádd elleni védekezés terén oly széleskörű szerepet juttatott a tengeralattjárókkal folytatott hadviselésnek.

Egy dolog föltétlenül kétségtelen: Eugenio Bollati di Saint Pierre olasz kir. sorhajókapitány ur csapnivalóan rossz próféta...

Csökken az olvasók száma Szegeden.

— Jelentés a városi muzeum és a Somogyi könyvtár mult évi állapotáról. —

(Saját tudósítónktól.) Tömörkény István, a Somogyi-könyvtár igazgatója elkészítette a könyvtár és muzeum mult évi állapotáról és fejlődéséről szóló évi jelentését és beterjesztette azt a tanács elé. A jelentésből közöljük a következőket:

A könyvtárba beosztott törzsanyag állománya az év végén 85.842 kötet. Az évi szaporodás 1067 kötet, amiből 273 kötet adomány és tagilletmény, a többi vétel és betét. Kötettünk 236 kötetet 615 koroná költségen. A törzsanyag állománya főszakok szerint: ösnyomtatvány 266, hittudomány 13.530, jogtudomány 5719, államtudomány 3541, orvostudomány és gyógyszerészeti 3190, matematika, fizika és természetrajz 9770, filozófia, művészetek, nevelés 7454, történelem, földrajz, néprajz, gemalogia, irodalomtörténet, régészet 15849, nyelvtudomány, irodalom 12669, vegyes 8810, ujság 5114 kötet.

Szolgálati idő tiz hónapon át minden köznapon délelőtt 10—1, délután 4—7 óráig, a nyári két hónapban délelőtt 10—12 óráig. Az olvasók összes száma 6697, tavaly 7654. Az olvasók átlagos napi száma 26, tavaly 30. Legtöbb olvasó volt december 23-án: 50, legkevesebb június 3-án: 6. Az olvasók száma hónapok szerint: január 850, február 805, március 704, április 449, május 481, június 358, szeptember (a szüneti olvasókkal együtt) 934, október 662, november 784, december 670. Foglalkozás szerint volt 730 nő, 3947 tanuló a középiskolák három felső osztályából, 101 pap, 253 tanár, tanító, 38 író, hírlapíró, 57 művész, 226 ügyvéd, jogász, 111 mérnök, építész, technikus, 11 orvos, 7 gyógyszerész, 401 katona, 211 állami tisztviselő, 18 községi tisztviselő, 66 vasutas és postás, 424 magántisztviselő, 1 önálló kereskedő, 17 kereskedősegéd, 1 önálló iparos, 61 iparossegéd — önálló földműves, 1 földmívelési alkalmazott, 1 háztulajdonos, tőképénzes, 14 egyéb. Könyvtárnyitási nap volt 253, tavaly 250. Indokolt esetekben házi használatra kiadtak 179, elismervényre 534 kötetet. A könyvtárban olvasott művek száma 7965, tavaly 8704. Beosztás négy ízben történt.

A muzeumban az összes osztályok nyitva voltak minden vasárnap és ünnepnap délelőtt 10—1 óráig. Vidékiek ugyanezen

* Eugenio Bollati di Saint Pierre: „Nauticae Res.” Fordította Naszka Sándor. Sopron 1911. 110 lap.

időben köznapokon is megtekinthették a képtárt és a régiségtárt. Az átutazó német katonák állandó látogatói voltak a múzeumnak. A látogatók száma 35.302.

A régiségtár: Ásatás nem történt, részben, mert a kiszemelt helyre nem kaptunk ásatási engedélyt, részben pedig nem volt munkaerő kapható. Régészeti gyarapodás mindössze egy veresréz stylus. *Köritz* Ferenc adományából, katonai földmunkák alkalmával lelték a Dráva partján. A hadi vonatkozású emléktárgyak 35 darabbal szaporodtak, ebből 1 vétel, a többi adomány. Ebben a számban a később rendezés alá kerülő hadi nyomtatványok és kéziratok nincsenek benne.

A régiségtár anyaga az év végén 13508 őskori, 379 római, 4048 középkori és újkori, 199 kegyeleti tárgy és 9850 érem és papírpénz, összesen 27.954 darab.

Ebből az éremtári évi gyarapodás 58 darab: 1 állami vétel, 11 vétel, 46 adomány. Az éremtári szekrényekhez az év folyamán államsegélyből 1064 dobozt szereztünk. Megfelelő átrendezés történt, a három szekrényben illy módon körülbelül 10—12 évi szaporulat részére van hely. Az éremtár anyaga az év végén 185 arany, 4921 ezüst, 4751 egyéb anyagból való tárgy, összesen 9857 darab.

A néprajzi múzeum számára gyűjtés történt Hódmezővásárhelyen, Orosházán, Makón, Apátfalván, s az ezen községek körül fekvő tanyákon.

A gyűjtés a háborús viszonyok miatt igen nehéz, s példátlanul nagy költségekkel járt, amikre előzőleg is föl hívtam a főfelügyelőség figyelmét. Egy falusi kalauz napi díja 1 koronáról 8 koronára, egy kocsni napi fuvardíja 12 koronáról 50 koronára ugrott. A gyűjtést, amíg ezek a magas árak le nem szállnak, be kell szüntetni. Az évi szaporulat 107 darab tárgy volt, amelyből 81 darab vétel, 1 darab adomány gyűjtés alkalmával, 25 darab adomány itthon. Az egész anyag 6607 tárgy, amelyből hazai magyar vonatkozású 6163, hazai nemzetiségi 414, külföldi művelt népek tárgyai 26, külföldi primitív népek tárgyai 4.

Képzőművészeti gyűjteményben a festményeknél két tárgy a gyarapodás: *Károlyi* Lajos „Krizanthémumok”, vette a város közönsége 100 koronán s *Teván* István „Népfölkelő”, a Szege-Csongrádi Takarékpénztár adománya 300 korona értékben. A képzőművészeti gyűjtemény anyaga az év végén 22 szobor, 160 festmény, 30 rajz és metszet, 16 fénykép s 207 iparművészeti tárgy, összesen 435 darab.

Természettajzi gyűjteményben szaporodás: az ásványtárban 235 ásvány, közet és kővület, a növény-gyűjteményben 47 imitált gomba, az állattárban 21 madár, mind állami beszerzés. Ezen felül adomány 14 darab ásvány és közet.

Az ehető, izetlen s mérgező gombák bemutatására gyakorlati okokból volt szükség, elhelyezésükre egyik szekrénybe üvegtáblát szereztünk be városi költségen. Az egész természettajzi gyűjtemény állománya az év végén: állatok 33495, növények 13706, ásványok és őslények 4096, összesen 51297 db.

A könyvtárban és a múzeumban az 1916 év végével 172,135 darab tárgy van kezelés alatt.

HIREK

0000

Hazudnak,

mindig csak hazudnak, reggel, délben, este, a napnak minden szakában, minden órájában. (A hazugság a kenyerük, a levegőjük, az életük. Jobban szeretik, mint a maccaronit, vagy mint a polentát, pedig ezt ugyancsak szeretik, majdnem úgy, mint a maescát. Hogy kik hazudnak? A digók, volt drága szövetségeseink, akikről a hűség szobrát nem lehetne megmintázni. Egyedül a hazugság szobrának állhatnának modellt, mert ahhoz a világon nem lehetne náluknál jobb modellt találni. Hihetőleg *Goldoni* is a drágalátos nemzetére gondolt, amikor a *Hazug* című vígjátékát megírta. A főhazug *D'Annunzio*, a nedves kezű *Alfonz* ur, *signor Rapagnetta*, a ki teljesen ellentéte *Epaminondas*nak, mert még tréfából sem tud igazat mondani. És társa a hazugságban *Cadorna*, az őszbeesavardott leveli béka, aki akkor is hazudik, amikor szórakozottságból igazat akarna mondani. És *Sonnino*, *Salandra*, a banda tagjai mind ítóznak az igazságtól, mint ördög a tömjéntől. Ha szavakban nyilvánított hazugságban kifáradnak, akkor írásban, nyomtatásban hazudnak. Mert hazudni jó, hazudni kell, hazudni muszáj. Ha nem hazudnának, akkor már a csizmaalaku országban nem volna egy lámpakaró sem szabadon. Függelék volna rajtuk. Most legújabbban nyomtatásban hazudtak. Repülőgépekről röpecédulákat hullajtának alá és azok — hazugságtól hemzsegő — tartalmát a mi katonáinknak szánták. Egy ilyen diszhazugságtól ékes röpecédula a birtokunkba jutott, amelyen öt különböző nyelven van kinyomtatva a hazugságok hazugsága. Ime a röpecédula tartalma, nem szépítve, sem rutitva:

OSZTRÁK MAGYAR KATONÁK!

Kormányotok és szövetségeseitek által felajált béke nem őszinte. Hogy ezen őszinteséget nem lehetett volna kétségbe vonni, alapapós s elfogadható föltételeket kellett volna felajálni.

Ők ellenben gögös győztesi igényekkel jöttek elő.

Ezen ravaszság, melyel békét ajáltak miről saját kormányotok is előre meg volt győződve a lehetetlenségről annak elfogadását, célja kizárólag csak az volt hogy titeket továbbra is ámíthassanak és tovább csalhassanak.

Kormányotok szövetségeseitekkel ezen ürüggyel csak új öldöklést hiába való vérontást követel és családaitokat alávetni a legborzasztóbb nélkülözéseknek.

OSZTRÁK MAGYAR KATONÁK!

Mi magunk is szánalommal vagyunk kor-

mányotoknak ezen csalfaságáért, de részükről mi gondtalanul semmi nélkülözéssel várjuk a győzelmet.

1916. December 22-én.

Az az erős szívű és erős kezű magyar katoná, aki ezt a hazugsággal teli röpecédulát hazaküldte, csak annyit írt a röpecédulára: *A lehelle is hazug a digónak, de ütjük is, csak úgy porzik...*

— **Időjárás.** Hűvös, többnyire csapadékos idő várható. (Esző vagy hó.)

SÜRGÖNYPROGNÓZIS: Hűvösebb, sok helyütt csapadék.

— **Véget ért a berlini tanácskozás.** *Berlinből* jelentik: Gróf *Tisza* István miniszterelnök *Clam-Martinic* miniszterelnökkel ma délelőtt a szállóban maradt, ahol különböző látogatásokat fogadtak. A magyar és osztrák miniszterelnökök folytatták tárgyalásaikat a német államférfiakkal. Délben *Batocki*, a hadi élelmezési hivatal elnöke reggelit adott a vendégek tiszteletére. Délután folytatták az előadói tárgyalásokat, majd kapcsolatban a *Helfferich* államtitkár által adott teával, együttes záróülés volt, amelyen *Tisza* és *Clam-Martinic* miniszterelnökök is részt vettek. Este 7 órakor mindkét miniszterelnök és a miniszterek visszautaztak. — Tegnap délután a magyar és osztrák miniszterelnökök referensei permanens tárgyalásokat tartottak. A közös tanácskozás a kancellár elnöklésével folyt le, aki szívélyes üdvözlő szavakat mondott. A tanácskozásnak máris megvan az eredménye: megegyezés jött létre, hogy valamennyi gazdasági kérdésben a szövetségesek támogatják egymást.

— **Személyi hír.** Dr. *Cicatricis* Lajos főispán Szentesre utazott.

— **Gróf Czernin felgyógyult.** *Bécsből* jelentik: Gróf *Czernin* Ottokár külügyminiszter egészsége annyira helyreállott, hogy tegnap már az egész napot hivatali helyiségében töltötte és csak este nyolc óra után távozott a külügyminisztériumból, ma délelőtt tíz óra tájban pedig ismét hivatalába jött. Miután báró *Burán* István még nem költözött el a külügyminiszteri palota első emeletén levő régi lakásából, gróf *Czernin* még néhány héttig a schönbrunni Stöckel-épületben fog lakni.

— **A közoktatási államtitkár kihallgatáson a királynál.** *Bécsből* jelentik: Báró *Klebsberg* közoktatási államtitkár titkos tanácsos pénteken délelőtt fél tizenegy órakor kihallgatáson volt a királynál.

— **Nyilvánosságra hozzák a közbenjáró képviselők névsorát.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: Politikai körökben azt beszélik, hogy *Zlinszky* István képviselő interpellálni fog a közbenjáró képviselők ügyében. Az interpellációra gróf *Tisza* István miniszterelnök válaszolni fog és nyilvánosságra hozza a közbenjárók névsorát. Állítólag ötven képviselő szerepel, akiknek névsorát a had-

Öt órai jótékonycélú hangverseny-tea
a „Kass-szálló” disztermében 1917. január hó 20-án.

A m. klr. 5. honv. gy. e. zenekara hangversenyez.

ügyminiszteriumban állították össze; a képviselők között négy ellenzéki is van.

— **A koronázási kitüntetések és rangemelések.** A *Budapesti Közlöny* pénteki száma közli azokat a kitüntetések és rangemeléseket, amelyeket a király a koronázás emlékére adományozott. A király *Csernoch János* hercegprimáshoz legfelsőbb kéziratot intézett, amelyben tudatja, hogy a koronázás emlékére a saját és a királyné arcképét adományozta. *Balogh Jenő* igazságügyminiszternek a koronázás előkészítése körül kifejtett tevékenységéért teljes elismerését fejezte ki öfelsége. *Báró Révay* Simont és unokaöccsét, *báró Révay* Lászlót, *báró Sennyey* Bélát és *Sennyey* Gézát, továbbá *Kendeffy* Gábor, *Jankovich-Bésán* Endre és *Jankovich-Bésán* József nagybirtokosokat a *grófi rangra emelte*. *Kende* Zsigmond, *Ivánka* László nagybirtokosokat és *Szalavszky* Gyula, *Trencsénmegye* főispánja *bárái méltóságot kaptak*. — *Valóságos belső titkos tanácsosok* lettek: *Gróf Ambrózy* Gyula koronaőr, *gróf Bánffy* Miklós országgyűlési képviselő, a m. kir. Operaház intendánsa, *gróf Bethlen* István országgyűlési képviselő, *gróf Bethlen* Ödön főispán, *gróf Chotek* Rezső, *gróf Erdődy* Imre és *gróf Eszterházy* László főrendek, *gróf Eszterházy* Mór, képviselő, *Fischer-Colbric* Ágost kassai püspök, *Hideghéty* Imre horvát miniszter, *gróf Hunyady* József, a király parancsértisztje, *gróf Károlyi* Lajos, gr. *Károlyi* László és *gróf Keglevich* Gábor főrendek, *Kende* Péter képviselő, *gróf Klebersberg* Kuno államtitkár, *báró Kürthy* Lajos, a közérlemezési hivatal elnöke, *Lipthay* Frigyes báró főrend, *Simontsits* Elemér, a képviselőház alelnöke, *Széchenyi* Emil gróf képviselő, *Szinyei-Merse* István főispán, *Teleky* Sándor gróf, *Wenckheim* Dénes gróf és *Wimpffen* Szigfrid gróf főrendek. — A *Lipót-rend nagykeresztjével* tüntették ki: herceg *Festetics* Taszilo főudvarmestert, *Széchenyi* Gyula gr.

főlovázmestert és *Széchenyi* Béla gróf koronaőrt. Az *I. osztályú vaskorona-rendet* kapták: *Apponyi* Sándor gróf tárnokmester, *gróf Erdődy* Rezső főrend, *Eszterházy* Miklós herceg főpohárnokmester, *Festetics* Pál gróf főkamarmester, *Majláth* József gróf főrend, *Skerlecz* Iván báró horvát bán, *Szmrecsányi* Lajos és *Várady* L. Árpád érsekek, *Vavrik* Béla, a Kuria másodelnöke. — A *Ferenc József-rend nagykeresztjével* tüntette ki a király *Glattfelder* Gyula esanádi püspököt, *Kenessey* Béla erdélyi református püspököt és *Kulmer* Frigyes grófot. — *Köszönetét nyilvánította* öfelsége *Hornig* Károly báró vesprémi püspöknek, *Bauer* Antal zágrábi érseknek, *Széchenyi* Miklós gróf nagyvárad püspöknek, *Bánffy* György gróf főajtónállómesternek, *Csekonics* Endre gróf főasztalnokmesternek, *Lónyay* Albert grófnak, a testőrség kapitányának, továbbá *Andrássy* Sándor gróf, *Schönborn-Buchheim* Frigyes gróf és *Teleky* József gróf képviselőknek. — A *Szent István-rend* kiskeresztjét kapta: *Jekelfalussy* István miniszteri tanácsos. — A „művészetért és tudományért” diszjelvénnel tüntette ki a király *Berzeviczy* Albertet, az Akadémia elnökét, *Schulek* Frigyes műegyetemi tanárt, *Szinyei-Merse* Pál festőművészt és *Herczeg* Ferencet, a *Petőfi-Társaság* elnökét. *Bárczy* Istvánnak, *Budapest* polgármesterének és *Boda* Dezső főkapitánynak a király külön kéziratban *köszönetét* fejezte ki. — A koronázás körüli rendezésért *Csánky* Dezsőt a *Lipót-rend* lovagkeresztjével, *Markovich* Imrét, az államrendőrség főkapitányhelyettesét a *Ferenc József-rend* tiszti keresztjével, *Tomchányi* Vilmos miniszteri osztálytanácsost, dr. *Nagy* Károly rendőrtanácsos, detektívőrnököt, dr. *Blaha* Sándor miniszteri titkárt a 3. osztályú vaskorona-renddel tüntette ki a király. — *Maršovszky* Ivor miniszteri segédtitkár, *Miskolczy* László rendőrtanácsos és *Beniczky* Tamás rendőrfelügyelő a *Ferenc*

József-rend lovagkeresztjét kapták. — *Zita* királyné az *Erzsébet-rend I. osztályát* adományozta: *gróf Andrássy* Sándonénak, *gróf Bethlen* Istvánnénak, *gróf Karáky* Jenőnének, *gróf Károlyi* Lászlónénak, *gróf Mikes* Arminnénak, *gróf Schönborn-Buchheim* Frigyesnének, *Kende* Juliannának, *Dessewffy* Emmának és *Vásárhelyi* Jankának.

— **A reichsrat összehívása.** Bécsből jelentik: Az osztrák belpolitikai kérdések rendezése elé néhány előre nem látott, de inkább technikai jelentőségű akadály toltatott a képviselőházat csak május közepén hívhatja össze a kormány. Ez azonban már az utolsó határidő, mivel az osztrák képviselők mandátuma ez év május 11-én lejár. Ausztriában ugyanis 1911 június 11-én voltak általános választások és a törvényhozási ciklus hat évre terjed. Beavatott politikai körökben arról értesülnek, hogy a német pártok, meghajolva *gróf Clam-Martinic* miniszterelnök érvel előtt, lemondtak arról, hogy a kormány még a háború befejezése előtt intézze el *Galicia különállásának* kérdését. Ennélfogva az új képviselőházban még helyet fognak foglalni a galíciai lengyel képviselők, tehát a német pártok nem lesznek többségben. Ilyen körülmények között a parlamenti pártok követelése a képviselőház zavartalan tárgyalását biztosító előfeltételeket illetőleg tisztán a cseh-német viszony rendezésére, a német államnyelv és a cseh közigazgatási kerületek beosztására szorítkoznak. E tekintetben a miniszterelnök és a német pártok között már teljes egyetértés jött létre.

— **Gróf Andrássy Gyula az aktuális külpolitikai kérdésekről.** A „Világ” gróf Andrássy Gyulától intervjút közöl két aktuális kérdésről. Az egyik arról szól, hogy meddig tarthat még a háború? Andrássy erre vonatkozólag többek közt ezeket mondja:

— Föl lehet tenni, hogy az antant tényleg meg fogja magát most erőltetni, de ha ez sikerre nem vezet, ő fogja sietve keresni a békét, amelyet mi most emberességi okokból és azért, mert mi már elértük célunkat: az önvédelem sikerességét, ajánlottuk föl. Időpontot erre megállapítani természetesen nem lehet, de bizom benne, hogy egy félév alatt be fogja látni az antant közvéleménye, hogy ők képtelenek bennünket legyőzni és akkor meg lesz náluk az elernyedés. Én tehát nem jóslatok, de bizom benne és remélem, hogy egy félév alatt ennek az ideje elkövetkezik.

A másik kérdés az, hogy mi indíthatta az antantot súlyos „békefeltételeinek” felállítására. Eerre vonatkozólag gróf Andrássy így nyilatkozott:

— Ez a nagy harag nem az antant erejére, hanem helyzetének épen gyengeségére mutat. Nemcsak, hogy komolyan nem kell venni az antant nagyhangú követelődéseit, de inkább gyöngeségnek, mint az erő tudának kell azt megítélnünk.

— **A lengyel államtanács küldöttsége.** Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse*-nek jelentik Varsóból, hogy a lengyel államtanács küldöttséget fog menesztetni Bécsbe, Berlinbe, Szófiába és Konstantinápolyba. A küldöttségnek az a célja, hogy a lengyel államtanács megalakulását hivatalosan tudassa a szövetséges államok kormányaival.

— **Uj rendőrkapitány.** A szerdai közgyűlés tudvalevőleg adóügyi tanácsossá választotta *Fodor* Jenő rendőrkapitányt. Az ő távozásá-

KORZÓ MOZI

Igazgató: VASS SÁNDOR.

Telefon 11-85.

Pénteken, szombaton és vasárnap

Szenzációs magyar film

Jókai Mór

világhírű regénye a filmen

Mire megvénülünk

Filmregény 4 felvonásban. Filmre alkalmazta és rendezte:
Dr. Hevesi Sándor a Nemzeti színház rendezője.

Főszereplők:

Beregi Oszkár

Hajdú József

Mártai Erzsi

Kemenes Lajos

Szerémi Zoltán

Előadások pénteken és szombaton 5, 7 és 9, vasárnap 2, fél 4, 5, 7 és 9 órakor. — Az előadások pontosan kezdődnek.

CSÁRDÁS-

KIRÁLYNÉ

összes csillárait

Fonyó Soma

világítási vállalata szállította.

val egy másodosztályú rendőrkapitány kinevezése válik szükségessé. Elsőosztályú kapitányként Fodor Jenő helyébe ugyanis minden valószínűség szerint dr. Szakáll József kerül és sorrendben előlép minden másodosztályú rendőrkapitány. Így üresedik meg egy másodosztályú rendőrkapitányi állás. Miután rendőrfogalmazó jeenleg nincs a rendőrségen, az ügyosztályi jegyzők köréből várható az új másodosztályú rendőrkapitány kinevezése. Erre az állásra jelöltként dr. Tóth Béla osztályjegyzőt emlegetik, aki jelenleg a pénzügyi osztályban dolgozik és már működött a rendőrségnél.

— **Az Országos Közélelmezési Hivatal** táviratban értesítette a polgármestert, hogy a kiörölt gabonából négy százalékos szabad elporlásra számítani. A malmok akkor jogosultak a vámot kivenni, ha az elporlási százalék már le van számítva. A távirati rendelet további része a magánosok gabonájának kiörlési százalékaról szól. A magánosok gabonáját 75—82 százalékra szabad kiörölni. A Szegeden ebben az ügyben hozott határozatok továbbra is érvényben maradnak, mert eddig ilyen módon jártak el.

— **A gyermektanulmányi társaság választmányi ülése.** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság szegedi fiókkörének választmánya a belvárosi óvodában szombaton délután 6 órakor ülést tart.

— **Befejezték a sorozásokat.** Pénteken volt utolsó napja Szegeden a 19—24 éves népfelkelők negyedik pótselejte. A fiatal népfelkelők sorozása ezzel befejezést is nyert. A sorozóbizottság most néhány napra beszünteti a munkáját. A jövő hét folyamán az 1899-es évfolyambeli népfelkelők kerülnek mérce alá. Ezeknek a sorozásán szintén megjelenni tartoznak a postások és a vasutasok is akik eddig a szemle alól mentesek voltak. A legfiatalabb népfelkelők jelentkezése csütörtökön nyert befejezést.

— **A Kisdedóvó és Jótékony Nőgyűlés** leányosztálya kedden délután 4 órakor a belvárosi óvodában közgyűlést tart.

— **A Szegedi Hírlap, amelyet Tainás Rezső** ismert szegedi hírlapíró szerkeszt, e héten különösen érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Külön megemlítésre érdemesek a következő cikkek: Amikor kilenc vak ember könyörög a megélhetésért, A táncmester panasza, Minek az oklevél?, Minden poklon keresztül, Szegedi Seta, A négynadrágos hadimunkás, Hadimunkás vagy katona, Vadászat a szerelem dzsungelében, A hálátlan közgyűlés, Ez Szeged!, A Fekete Kéz, Hatósági ebvédjegy, Milven a kristálycukor, A részeg páholylátogató, Közgazdaság, stb. A Szegedi Hírlap minden dohánytőzsdében kapható husz fillérért.

Tanuljunk idegen nyelveket a Városi nyelviskolában. Telefon 14—11.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

oooo

MŰSOR:

SZOMBAT: d. u.: Ifjusági előadás. *Velencei kalmár.* Színmű.

SZOMBAT ESTE: Másodszor a *Csárdáskirálynő.* Operett. Páratlan, egyharmados, VASÁRNAP délután: *Csokoládé katona.*

VASÁRNAP ESTE: Harmadszor. Bérlet-szünetben *A csárdáskirálynő.* Operett.

Csárdáskirálynő.

— Bemutató előadás. —

A mai operettek sorozatos előadásban, 3—400-szor kerülnek színre, a régiakat még a jövőben is játszani fogják. A mai operettek pénztári sikerekre pályáznak, a régieknek a hallhatatlanság jutott osztályrészül. A régi operettek szövegek könyve épkezláb munka, a mai, Tiszavirágéletű operettek librettójának tartozéka a bárgyuság, a félmederesség, a kalamájka. Manapság minél inkább üres egy operett, csak ugra-bugrásra adjon alkalmat, annál nagyobb tetszés jár a nyomában. Az is igaz, hogy ezek a divatos operettek csak a mának virulnak, egy-két év múlva már senki sem tud a létezésükről. Rájuk kerül a feledés fátyola és volt, nincs...

A *Csárdáskirálynő*, amelynek a szegedi színpadon zajos külső siker mellett ma volt a bemutató előadása, szintén ebbe a kategóriába tartozik. Ötlettelen, vérszegény történet egy sanzonnét énekesnőről, akibe egy herceg szerelmes és akinek küszöbön áll egy komtessezel való eljegyzése. Az eljegyzés a második felvonásban meg is történik, de a karzati állóhelyek látogatói is, akik még csokoládét sem dobálnak a színpadra, már az első felvonás elején kitalálják, hogy ha tíz évig tart is még a háború, a sanzonnét a herceg felesége lesz és a komtesse pedig a Bonifác grófot boldogítja a szerelmével. Így is lesz, közbe azonban a különféle táncok irányítják a mottót és váltják ki a roppant tetszést.

Az operett zenéje *Kálmán* Imre szerzeménye. Dal, ária semmi, csak egy pár könnyű válfajú énekszám, lehetőleg pattogó ritmusu táncmuzsika és az ugynevezett sláger keringő. Hét-nyolc zeneszám, ami váltakozva visszavisszatér, hol vig, hol szomorú tempóban. Szegény *Honti* József, ha ilyen zenével bátorkodott volna előállni, bizony felkopott volna az álla. Az operett muzsikája nem mutat emelkedést a *Kálmán* Imre zeneiről pályáján. Reminiszcenciákra bukkanunk lépten-nyomon és egy csipetnyi éppen úgy kerül a *Tatárjárás*-ból, mint a *Cigányprimás*-ból és a többi operettjéből.

Az újdonság zsufolt nézőtér előtt került előadásra és a tetszés nagy arányokat öltött. Taps, ujjazás rengeteg volt, különösen a táncszámok találtak kedvező fogadtatásra és gazlag elismerésre. Az előadás készütséget és törekvést mutatott. Nem volt kiemelkedő, megragadó részlete, de zökkenője sem volt. Az átlagon felül állt és a szereplők részéről a készség mutatkozott benne. A címszereplő *Déri* Rózsi volt, akinek meg van az a megbecsülendő jó tulajdonsága, hogy a teljes buzgóságát, kedvét, színjátszó hajlamát hozza az előadásba. Fáradhatatlanul táncol, az éneke is jó, biztos, csak valamivel több kellem, finomabb részlet volna a játékában és változatosság a beszédében. A komtesse szerepe *Kunosi* Ellának jutott, aki a toilettozásban jóval többet ad, mint a színjátszói talentumból. Se színe, se karaktere a játéknak, az éneke pedig közepes, érzés nélkül való. *Sugár* Gyula a herceg szerepében megszokott bonvivant alakításainak egyikét mutatta. Mozdulata, járása, kelése minden szerepében egy és ugyanaz, csak a ruhája változik. Az éneke, ami egy kissé édeskés, tetszik a közönségnek és ez az oka, hogy mindig nyert ügye van. *Solymosi* Sándor széles jó kedvvel mókázott a gróf szerepében, roppant buzgósággal táncolt és ugyancsak igyekezett jó kedvre hangolni a közönséget. *Ihász* Lajos egy megcsontosodott lump szerepében ügyeskedett. Énekelnie is kellett, de ez kín volt reá nézve, sőt nem reá nézve is... — A zenekart *Rádió* Rezső vezényelte, aki az első felvonás után szintén megjelent a kámpit előtt a zajos tapsokra.

Konstantin emlékirata a hatalmakhoz.

Genf, január 19. A *Petit Parisien* jelenti: Konstantin király kimerítő emlékiratot készített, amelyben igazolja Görögország eddigi magatartását. Az emlékiratot az összes hatalmaknak el fogják küldeni.

Német jelentés egy angol sorhajó elsüllyesztéséről.

Berlin, január 19. A Wolff-ügynökség jelenti: Egyik buvárhajónk Maltától 60 mérföldnyire délkeletre torpedólovás által elsüllyesztette a Cornwallis, 14,200 tonnás angol sorhajót, amelyet könnyű angol hajóraj kísért.

Felölös szerkesztő: **Pásztor József.**
Kiadótulajdonos: **Várnay L.**

„CYLOL” fagyszesz

legcsodásabb hatású szer, mely egy hét alatt elmulasztja a legmakacsabb fagyást is, bármilyen testrészen. Kitűnőnek bizonyult sömör, vörösség és bőrvizkettség ellen is. — Próbatűve K 2.50, eredeti tűve 3.50. — Vidékre postán szállítva 3 tűvegnél portómentes. Kapható egyedül a készítőnél.

Nemecz Dezső „HATYÚ” drogériájában.

Szeged Tisza Lajos-körút 73. Dugonics-téri sarok mellett. Telefon 3—41. sz.

Telefon 872. **URÁNIA** Telefon 872.
Magy. Tudományos Színház

Péntektől vasárnapig
január 19-től 21-ig

A magyar kinematográfia
:-: szenzációja :-:

A méltóságos rabasszony.

Dráma 4 felv. Írta: **SAS EDE.**

A főszerepeket

BERKY LILI és ODRI ÁRPÁD
játsszák.

**Előadások pont 5, 7 és 9 órakor,
vasárnap d. u. 2 órától kezdve.**

**Gyermekjegyek csak az első előadásokra
érvényesek. — Jegyek előre válthatók 3
órától fogva.**

O v a d é k k é p e s

pénztárost keresek

Ajánlatokat csakis írásban kérek

Szécsi Ede
bank és váltóüzlete.

Szeged szab. kir. város adóhivatalától.

Hirdetmény.

Az 1916. évi föld és ház utáni általános jövedelmi pótdótot kifizető kivétési lajstrom az 1909 évi XI. t.-c. 4. §-a értelmében folyó évi január 15-étől bezárólag január hó 22. napjáig a városi bérházban levő Városi adóhivatal helyiségében

8 napi közszemlére

kitétetik.

Felhívatom tehát mindazok, akik általános jövedelmi pótdótot kivételében meg nem nyugszanak, az említett t.-c. 13. §-a értelmében fellebbezésüket az adóiv kézbesítését követő 15 rapon belül beadhatják.

Szeged, 1917. évi január hó 14-én.

279—1917. adóhiv. szám.

Városi adóhivatal.

Pipere-szappan

legjobb bőrápoló, kellemes illattal 1 drb. Serail-szappan 2 korona 50 fillér. Kapható egyedül

FRANKL ANTAL

gyógyszertárban. Szeged, Felsőváros Szt. György-tér.

Szeged szab. kir. város polgármesterétől.

Hirdetmény.

A mostani requirálásnál az Országos Közélelmezési Hivatal Elnöke 500 waggonban állapította meg azt a gabonamennyiséget, amely a törvényhatóság területéről beszolgáltatandó. A megejtett, sőt tulnyomó részben megismételt requirálás azonban még a beszámítható vámenyiséggel együtt is csak 90 waggont tesz ki. E kedvezőtlen eredmény folytán a további requirálásra utasította az Országos Közélelmezési Hivatal a város polgármesterét, kijelentvén, hogy a fejkvóták egységtése tárgyában kibocsátott rendelet ama rendelkezése folytán, hogy termelőknél a 15 éven aluli gyermekek részére havonként és fejenként 13 kilogramm gabonánál több ki nem hagyható, a nálunk 8 évtől 15 évig terjedő földmivelő családtagoknál kihagyott fejenkénti és havonkénti 14 kg. gabonából ezek szerint még 1—1 kg. beszédendő. Azt is rendelte az Országos Közélelmezési Hivatal, hogy a honortioroknál a 180 és 240 gramm közti rekvirált, de beszállítani egyelőre nem kötelezett 60 grammnyi különbség haladéktalanul beszállíttassék. E rendelkezés folytán felhívom a város lakosságának azt a részét, ahol ezek a rekvirálások megtörténtek, hogy e különbözeteiket most már az ország igen fontos közlelmezési érdekében haladéktalanul szállítsák be és pedig a listet Schweiger Sándor pékmesterhez (Petőfi Sándor-sugárut), a gabonát pedig a szegedi Backmalomba. Itt átvételi elismervényt kapnak, a melyre a fizetést a Magyar Általános Hitelbank (Kigýó-utca 2 sz. alatti) banküzlete fogja teljesíteni.

Miután ezt az áldozatot tőlünk a haza érdeke követeli meg, a város polgármesterének nincs kétsége abban, hogy mindenki belátja a mi városunkban, hogy hazafias kötelességének feltétlenül azonnal eleget kell tennie, úgy hogy nem lesz szükség arra, a rendeletbeli szigorú utasításnak fogantatására, hogy aki mégis megfedekezne a haza iránti kötelességéről, soronkívül a kihágási bíró elé állíttatik és e mulasztásnak következményeként 6 hónapig terjedhető elzárással, 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és készletének elkobzásával büntetettik.

Szeged, 1917. január 18.

667—1917. eln. sz.

Dr. Somogyi Szilveszter,
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Caffe Restaurant Neuhold Hétválasztó-kávéház. Állandóan női zenekar. Tisztelettel Neuhold Dezső.

Gáz-harisnyák és tűvegengerek valódi Auer-fény kapható Kopny Gyulánál Ártézi kut mellett. Telefon 468.

Juszticz Dezső órá és ékszerész Kölcsei-u. 2. Royal szállóval szemben. Tört aranyért K 3-20-at fizetek grammonként.

Legolcsóbb és legjobb cipő a Turul cipő. Kérem kirakatunk megtekintését.

Fájós fogára vegyen mielőbb a híres Leinzinger-féle fogcseppből üvegje 70 fillért kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa gyorsan elmúlik a Leinzinger-féle „Chinaha-j-sze-sz” által. Ára K 1-50 Kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajszülés ellen csakis az ártalmatlan Leinzinger-féle „Hajrestorer” használja Ára K 50 fill. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Irodalmi ujdonságok:

Krudy Gyula	Pest 1916	3.— korona.
Szép Ernő	Egy kis színház	4.— korona.
Pásztor Árpád	Regényalakok	3.50 korona.
Meyrinck	A Golem	5.60 korona.
Laczkó Géza	Noémi fia	5.— korona.
Kosztolányi	Modern költők	7.— korona.
Gábor Andor	Szépasszony	3.— korona.
Diplomata	Asszonyok — huszárok	6.— korona.
Andrássy Gy.	A világháboru problémái	5.— korona.
Nagy Endre	Szeplőtlen asszony	4.— korona.

Kaphatók
Szegeden

Várnay L.

könyvkeres-
kedésében.